

נפלאות גלות וסיומה

פרק כ"א

- א. עיינו בפרק כ"א - "משא מדבר ים", "משא דומה", "משא בערב".
בעזרת רש"י ומצודות.
- ב. נבואת ישעיה בפרק הזה מוסתרת במיוחד, ג' אירועים מוזכרים בפרקינו (לפחות):
אירוע חבקוק = המצפה
אירוע בלשצאר
אירוע המתת שבויי ציון בצמא
אחרי הבנת הפסוקים כפשוטן - האם יש יחס מחבר בין התקופות והסוגיות?
- ג. צערו של ישעיה הנביא על חורבן בבל – נראה קשה מאד- "חלחלה", "פלצות"
מדוע? בבל החריבה את ביתנו, מה מהות צער הנביא?
מה פשר דברי רש"י לפסוק ג': "הנביא הוא רחמני ומתאנח על פורעניות האומות"
- ד. עיינו בחבקוק פרק ב' בתחילתו – מהי המשמרת שעליה עומד הנביא,
מה תשובת ה' אליו אז, ומה תשובת הנביא אצלנו?
- ה. מה הן תכונות השומר הנזכרות כאן, מיהו השומר, היכן עוד נקרא שומר,
ומה הקשר לתוכן הנבואות בפירקנו?
- ו. משא בערב – מה ציפינו מה"דודנים" – מה נלמד לאור האכזבה מהם?
מה "תלינו" בהם, מדוע נהגו אחרת?
- ז. "ויען ויאמר נפלה נפלה בבל" – מדוע מוזכרת הנפילה שם פעמיים, עיינו ברש"י
האם לאור מכלול הנבואה בפרק יש בזה הסבר נוסף?

לחיות מניחים בית היעני שבתם
 לפנים מטוקלענהודן חוץ
 לטוקלענהודן. נחונרו מעני פל
 אוחו הלילה. ונפק מנפק, לא
 ארנשון פיה. מפי עייל ארנשון
 פיה. אמרו ליה מאן את. אמר לון
 אגא הוא מלקא. אמרין ליה ולאו
 פן פקיד מלקא דכל מאן דמתחמו
 תבא ליליא דין אפלו אמר לכו
 דאגא הוא מלקא ארימון רישיה.
 מה עשו, נטלו פרחה של מנוחה
 ופצענו את מחו, הווא הוא דכתיב
 (ויאל ט ז) פה פלילא קטיל
 פלשאצר מלקא כשדארה.

ל
 ז
 ז

יחנן אמר ידבור קשה, שגאמר (ביאשית נב ז) דפר האישי ארני
 הארין אמנו קשות. רבין אמרי משא קשה פמשמשו פמשא
 קבד. (ישעיה כא ט) הפגד פוגד והשודר שודר עלי עילם צורי
 מדי. פבר נהעלם צרחה של עילם. צורי מדי. פבר נוצרה
 צרחה של מדי. פל אנחמה השפתי. פל אנחמה של פבל.
 (ש ט א) על פן מלאו מתני חלקיה. אמר רשב"ג העל ירי
 שהירוחו מקצת צרמן של מלקיזת קצרה ווחן של אבותינו
 פתחלה, ירמיה אמר (במכח כא ט) לסבב את ארין אודם ותקצר נפש העם
 פברין. ירמיה אמר (ויאל ט ט) פנפשונו נביא לחמנו, דניאל
 אמר (ויאל ז ט) אתפרות רוחי אגא דניאל. לשעיה אמר (ישעיה
 כא א) על פן מלאו מתני חלקיה, אגו שאגו מבלעין פחוה
 מעינהו פמה נמים וכמה שנים וכמה קצים וכמה עפורין על
 אחת פמה וכמה. על פן מלאו מתני חלקיה. צירים אחונוי
 פצורי יולדה. (שס) נעונוי משמע נכהלתי מראות. נעונוי
 משמע. קול הרופין וגדופין של רשע, הווא הוא דכתיב
 (ויאל ט ט) ועל מרא שפיה החודמות ולקאניא די כותה וגו.
 נכהלתי מראות. מראות שלוחו של אוהו רשע, הווא הוא
 דכתיב (ויאל ט א) פלשאצר מלקא עבד להם רב. מהו רב. ר'
 חשא פרי תניגא אמר רב משל אלוהו. אמר להם עמר
 שלכם פכמה קרב, אמרו פשילי עשורה נפה. אמר להם
 ושליל פארבע עשורה נפה. (ישעיה כא ט) פעה לכהי. זה בית דין

שם לי לחרדה. הנשף שהותה
 ופשי חשקה בו לגאלה שם לי
 לחרדה. (ש ט) ערה השלחן. סדרף
 פתולא. (שס) צפה הצפית. אקומת
 מקורתא ארלקת פועיגא. (שס) קומה
 השורים. זה פורש ודרגיש. (שס)
 משחה מגן. קבלו מלכותא.
 שוערין של פלשאצר היי, ופיון
 ששמע הכתובים הללו אמר לון
 פל מאן דמתחמי תבא ליליא הדין אפלו דהוא אמר לכו
 דאגא הוא מלקא ארימון ליה ראשיה. ואין דרפן של מלכים

ג דבר אחר, על משפכי פלילוח.
 זה לילה של פבל. פקשתי את
 שאהבה נפשי. זה דניאל, פקשתי
 ולא מצאתי. אקומה נא ואסובבה בעיר פשוקים
 ופרחכות. פפרכים ופמדניות. אבקשה את שאהבה נפשי.
 זה דניאל, פקשתי ולא מצאתי. מצאתי השמרים. אלו
 הפשידים. את שאהבה נפשי. זה דניאל. להיכן הלך,
 מאן דאמר להענית ומאן דאמר לסעדה. מאן דאמר
 להענית, שהיה מבקש רחמים על חרפן בית המקדש
 (ויאל ט ט) ועפה שמי אלהינו אל מפלה עבדה. ומאן דאמר
 לסעדה, לקרא פתבי של פלשאצר, הווא הוא דכתיב (שס ט ט)
 מנא מנא תקל ופרסין.

שעה נחמבצי פל ישוראל אצל דניאל, ואמרו לו רבנו דניאל
 פל הנבואות הורעות והקשות שנתבא ירמיה פאו עלינו,
 ונבואה אחת טובה שנתבא עלינו (ויאל ט ט) פרי לפי מלאה
 לבלל שבעים שנה וגו' עדין לא פאה. אמר להם הכיאו לי
 ספר לשעיה, התחיל קורא והולך עד שהגיע לפסוק זה (ישעיה
 כא א) משא מרפר ים פספוח פנגב. יאם ים למה מרפר,
 ואם מרפר למה ים, אלא אלו ארבע מלכות שהן משולות
 פחיות פדכתיב (ויאל ז א) וארבע חיון רברפן [סלקן מן יפא
 שיון דא מן דא]

מהיכן פא, ר' תניגא אמר
 דרך שממות מרפר פא, שגאמר
 (ישעיה כא א) ממרפר פא מארין
 נוראת. (שס ט) חזות קשה הטר ל'.
 יפעשיר לשונות נקראת הנבואה,
 חזון, נבואה, השפה, דבור,
 אמירה, צווי, משא, משל,
 מליצה, חידה. אי זה קשה מפלן.
 ר' אליעזר אומר חזון קשה,
 שגאמר חזות קשה הטר ל'.

למנצח על ידותון. ^אולך אל אלהים ואצעקה. אמר חבקוק (חבקוק ב. א) על משמתי אעמודה. מה עשה חבקוק, צר לו צורה ועמד בתוכה אמר לפני הקב"ה רבוננו של עולם איני זו מכאן עד שתענני. אמר לו הקב"ה, אלי קראת ולא היית מהרהר אחרי אני עונה אותך. לכך (שם. ב) ויענני. אמר לו כבר אמרתי את הקץ ועבר ואל תאמר שאינו בא אלא חכה לו, וכן הוא אומר (שם. ג) אם יתמהמה חכה לו. כך הקב"ה מראה לצדיקים צרותיהן של ישראל, הן עומדין ומתרעמין לפניו. לכך, למנצח על ידותון. על הדתין ועל הדינין שהראה הקב"ה שעוברין עליהם, כיון שהיו רואין היו צועקים לפני הקב"ה והיו נותנים את קולם, שנאמר, קולי אל אלהים ואצעקה. אימתי הוא מאזין ביום צרה, שנאמר, ביום צרתי דרשתי ה'. בעת צרה ישראל דורשין להקב"ה, לכך נאמר, מאנה הנחם נפשי. למה היא ממאנת להנחם שאינה יודעת מתי יבוא הקץ, תודיעני עתך ואני מתנחמת. משל לאדם שבא להכות את בנו, אמר לו עשר רצועות אתה לוקה. הכהו אחת אמר עוד תשע יש לך ללקות, הוא מונה והולך עד עשר והיה מתנחם והולך שהיה יודע כמה יש ללקות. כך אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה, מאנה הנחם נפשי, למה, שאיני יודע את הקץ, עד מתי אני לוקה בין העכו"ם (תהלים לט. ה) הודיעני ה' קצי:

ל' סוף

בשמונים אלפים פרחי כהנה בקעו בחילותיו של נבוכדנצר, ובידן מגני זהב. הלכו להם אצל ישמעאלים והוציאו להם מיני מלוחים ונודות מנפחות. אמרו להם נשתה קדמי. אמרו להן אכלו קדמי ולבתר בן אתון שתין. מן דאכלון, הנה נסיב כל חד וחד מניהו זיקא ויהב ליה בפומיה, והנה רוחא עליל בכריסיה ובקעה ליה, הדיא הוא דכתיב (ישעיה כא יג) משא בערב פיער בערב תלינו ארחות דדנים לקראת צמא התיו מים ישבי ארץ תימא בלחמו קדמו נדד. מי נתון פיער הלכנון בערב תלינו. אלא ארחות דדנים, ארחות דבני דדנא

עבדין פן, וכי פן עבד אבוהון לאבוכון. מה כתיב באבוכון, (בראשית כא ט) ויפקח אלהים את עיניה ותרא באר מים ותלך ותמלא את החמת מים ותשק את הנער, ואתם לא קימתם לקראת צמא התיו מים, וכי מטיבותהון איתן לגביכון. (ישעיה כא ט) כי מפני חרבות נדדו. מפני חרבו של נבוכדנצר נדדו. מפני חרב נטושה. מפני שלא היו שומרים שמטותיהן פראוי, כמה דאת אמר (שמות כג יא) והשביעת תשמטנה

ונטשתה. ומפני קשת דרוכה. על ידי שלא היו שומרים שבת פראוי, כמה דאת אמר (נחמיה יג טו) בימים ההמה ראיתי ביהודה דרכים גתות בשבת. ומפני כבוד מלחמה. מפני שלא היו נושאין ונותנין במלחמתה של תורה דכתיב בה (במדבר כא יד) על בן יאמר בספר מלחמת ה'.